

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

**РЕЗЮМЕ НА ОТЧЕТ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ПРОГРАМНИЯ БЮДЖЕТ
НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА
ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
КЪМ 30.06.2024 Г.**

Министерството на околната среда и водите е структурирано в ЦА, ИАОС, 15 РИОСВ, 4 БД и 3 ДНП, като съгласно пар. 7 от преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на Закона за водите (обн., ДВ, бр. 20 от 11 март 2022 г.) към МОСВ преминава и Националният институт по метеорология и хидрология.

Политиките, осъществявани от МОСВ и неговите структури, са:

- ✚ Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда;
- ✚ Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост;
- ✚ Политика в областта на други бюджетни програми.

Функциите на МОСВ и структурите към него, свързани с изпълнението на горепосочените политики, са представени в програмния бюджет на министерството в рамките на следните десет бюджетни програми:

- Бюджетна програма 1900.01.01 „Оценка, управление и опазване на водите на Република България“;
- Бюджетна програма 1900.01.02 „Интегрирана система за управление на отпадъците, опазване на почвите“;
- Бюджетна програма 1900.01.03 „Намаляване на вредните емисии в атмосферата и подобряване качеството на атмосферния въздух“;
- Бюджетна програма 1900.01.04 „Съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси“;
- Бюджетна програма 1900.01.05 „Информирание, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и прилагане на механизмите за контрол“;
- Бюджетна програма 1900.01.06 „Оценка и управление на въздействието върху околната среда“;
- Бюджетна програма 1900.01.07 „Управление на дейностите по изменение на климата“;
- Бюджетна програма 1900.02.01 „Национална система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост“;
- Бюджетна програма 1900.03.01 „Дейности по метеорология, хидрология и агрометеорология“;
- Бюджетна програма 1900.04.00 „Администрация“.

В отчета е направен преглед на изпълнението на осъществяваните от МОСВ и неговите структури политики, както и на всяка бюджетна програма за периода 01.01.2024 – 30.06.2024 г., като са описани степента на изпълнение на заложените стратегически и оперативни цели и на достигане на очакваните ползи/ефекти за обществото, изпълнените дейности за предоставяне на съответните услуги по бюджетните програми, отчетени са заложените показатели за изпълнение и др.

Преглед на изпълнението на политиката в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда

Стратегическата цел на политиката е опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал, подобряване на управлението на отпадъците, преход към ефективна кръгова и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика от гледна точка на използването на ресурсите и провеждане на устойчива политика за постигане на здравословна околна среда и защита на населението от свързани с околната среда въздействия.

В рамките на дейностите по прилагане на политиката по управление на водите се осъществява оперативно управление на водите на национално ниво и международно сътрудничество във връзка с прилагане на европейското законодателство. През отчетния период проектите на ПУРБ 2022-2027 за 4-те района за басейново управление и проекта на Морска стратегия за периода 2022-2027 г. са публикувани за консултации със заинтересованите страни и обществеността. Изпълняват се дейности, включени в ПУРН 2022-2027 г. за 4-те района за басейново управление, приети с решения на Министерския съвет в края на м. декември 2023 г. Изготвен е проект на ЗИД на Закона за водите, с който ще се създадат условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2020/741, като се въведе разрешителен режим за повторно използване на вода, определят се органите и компетентностите им при разрешаване и контрол на дейността, както и се въведе система от санкции, приложими при нарушения на изискванията.

Продължава провеждането на целенасочена политика по управление на отпадъците, чиято цел е да допринесе за увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и повишаване значението на дейностите по рециклиране и оползотворяване на отпадъците, като усилията се насочват за създаване на „рециклиращо общество” и подход, отчитащ целия „жизнен цикъл на продуктите и материалите“. През първото полугодие на 2024 г. са издадени 60 разрешения за трансграничен превоз на отпадъци – 36 за внос, 20 за износ и 4 за транзит, по реда на Регламент (ЕО) № 1013/2006. Разработени са проект на ЗИД на Закона за управление на отпадъците и проект на НИД на Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Продължава тенденцията за подобряване на качеството на въздуха на национално ниво по отношение на показателя ФПЧ₁₀, като през 2023 г. за трета поредна година Националната система за контрол качеството на атмосферния въздух не е отчетла превишения на средногодишната норма за ФПЧ₁₀ на национално ниво. През м. април 2024 г. ИАОС приложи разработената от НИМХ „Методика за определяне на превишенията на пределно допустимите стойности на ФПЧ₁₀, които се дължат на емисии на природни източници – пустинен прах“ за данните за 2023 г., в резултат на което е отчетено постигане на съответствие в още два РОУКАВ – Югозападен и Северен/Дунавски, освен РОУКАВ Югоизточен, Агломерация Столична и Агломерация Варна, от общо шест, на които е разделена страната. През отчетния период е предоставена информация на ЕК относно предприетите действия за изпълнение на постановеното на 12.05.2022 г. осъдително съдебно решение по дело С-730/19, заведено от ЕК срещу България за превишаване на нормите за серен диоксид в района на Гълъбово, като са посочени мерките, предприети за недопускане на превишения на нормите за качество на атмосферния въздух по показател „серен диоксид“ – осъществяване на засилен контрол върху големите горивни инсталации (ГГИ), проведени срещи с операторите на ГГИ и представени от тях конкретни мерки, които да гарантират, че дейността на инсталациите е в съответствие с нормативните изисквания, и др. На ЕК е предоставена актуална информация и относно предприетите действия и мерки за съобразяване с мотивираното становище по процедура за нарушение № 2022/2068 срещу Република България за неизпълнение на задължението за намаляване на емисиите по отношение на замърсителя амоняк (NH₃) през 2020 г., както и неизпълнение на задълженията по чл. 6, пар. 1 от Директива (ЕС) 2016/2284, като България е приела Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, която не ограничава националните емисии до равнището на националното задължение за намаляване за годините 2020-2029 г. за замърсител NH₃. За целите на актуализация на Националната програма и подобряване на инвентаризацията е сключено Споразумение за предоставяне на консултантски услуги (Подкрепа за контрола на замърсяването на въздуха) между МОСВ и МБВР и е получено одобрение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритет 5 „Въздух“ на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

През първото полугодие на 2024 г. продължава изграждането на Националната екологична мрежа, състояща се от защитени територии и от защитени зони по „Натура 2000“. Въвеждането на единния подход за управление на мрежата „Натура 2000“ е на етап сформирание на органи за управление на „Натура 2000“ на национално и регионално ниво. Издадени и обнародвани в Държавен вестник са 32 заповеди на министъра на околната среда и водите за обявяване на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна по реда на чл. 12 от ЗБР. Издадени са 2 заповеди за промяна по реда на чл. 16 от ЗБР – увеличение на площта на защитена зона за местообитанията, за защитени зони BG0000103 „Галата“ и BG0000100 „Плаж Шкорпиловци“. Определени са специфични и подробни природозащитни цели за 21 защитени зони, които са въведени със заповеди за обявяване на защитена зона по реда на чл. 12а от ЗБР. В процес на разработване са специфични и подробни природозащитни цели за 4 защитени зони за местообитанията.

През отчетния период усилията са фокусирани и върху дейностите по предотвратяване на замърсяването и опазване на околната среда и човешкото здраве чрез прилагане на превантивни инструменти, като се търси баланс между развитието на производствените сектори и намаляването на негативното въздействие на икономическите дейности върху околната среда. Утвърдена е Заповед № РД-216/19.03.2024 г. (обн., ДВ, бр. 30 от 05.04.2024 г.) за изменение и допълнение на Заповед № РД-289/27.05.2016 г. на министъра на околната среда и водите за утвърждаване на случаите на освобождаване от ограниченията за употреба на опасни вещества в определени материали и компоненти на електрическо и електронно оборудване. Предприети са също стъпки за постигане на дигитализация на процесите и процедурите в обхвата на превантивните инструменти. В резултат на проведени процедури по оценка на въздействието върху околната среда за инвестиционни предложения и процедури по екологична оценка на планове и програми са издадени 1077 административни акта.

Във връзка с провеждането на националната политика в областта на изменението на климата, в периода 3-13 юни 2024 г. бе взето участие в 60-та сесия на Спомагателните органи към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата в гр. Бон, Германия. В рамките на сесията се проведеха срещи на Източноевропейската група, на които България даде своя глас в подкрепа на кандидатурата на страна от Източноевропейската група за член на Борда по загуби и щети. През първото полугодие на 2024 г. стартира извършването на Втория доброволен национален преглед на изпълнението на Целите на ООН за устойчиво развитие. В тази връзка бе създаден механизъм за партньорство със заинтересованите страни по изпълнението на Цел 13 „Борба с климатичните промени“, в рамките на който се проведеха редица комуникационни дейности, срещи и събития. Събрана е изчерпателна информация от ресорните ведомства и организации, на базата на която е изготвен обстоен анализ за напредъка в изпълнението на Цел 13.

Продължава осигуряването от страна на МОСВ на възможности за участие на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда – проведени са 112 обсъждания на административни и нормативни актове с участието на обществеността. Броят на обществените организации (бизнес, образователни, научни, НПО, местни общности), ангажирани от МОСВ и неговите структури с дейности за изпълнение на политиката за опазване на околната среда, е над 630. Поддържаните бази данни и публични регистри през периода са 374. Подготвени и проведени са 18 национални кампании по повод датите от Международния екологичен календар, в рамките на които от МОСВ и неговите структури са проведени над 880 информационно-образователни мероприятия, обхванали над 49 430 деца и ученици от близо 926 училища и детски градини в страната. В традиционната Национална кампания на МОСВ „За чиста околна среда“ са класирани 150 проекта на училища и центрове за подкрепа за личностно развитие/обединени детски комплекси, 150 проекта на детски градини и 323 проекта на общини и кметства.

Регионалните структури на МОСВ продължават да поддържат и развиват информационно-посетителски центрове на територията на страната.

Основен принос за позитивна промяна на обществените нагласи и отговорно поведение от страна на бизнеса има извършваната ефективна, прозрачна и отговорна контролна дейност за налагане и спазване на екологичното законодателство. В резултат на ефективното взаимодействие и оперативен обмен на информация е осигурено законосъобразно въвеждане на отпадъци на територията на Република България и ежедневно е предоставяна информация за внесените в страната отпадъци, предназначени за оползотворяване, за водностопанския баланс на комплексните и значими язовири по Приложение № 1 на Закона за водите, за нивата на реките, за метеорологична и хидрологична прогноза за следващ дву-/тридневен период от време, както и за качеството на атмосферния въздух.

По отношение на изпълнението на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, през първите шест месеца на 2024 г. усилията са насочени към изпълнение на дейностите по приключване и отчитане на Оперативната програма – извършени са проверки на място за установяване реалното изпълнение на проектните дейности, издадени са актове за верификация на окончателните искания за плащания. В резултат, отчетените резултати по показателите за физически напредък по повечето приоритетни оси надхвърлят заложените крайни цели на Оперативната програма. Извършена е координация за предприемане на действия за подготовка на цялостния пакет от документи, необходим при приключване на програмния период.

➤ Отчет на показателите за полза/ефект

Област на политика: Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда	Мерна единица	Целева стойност за 2024 г.	Отчет към 30.06.2024 г.
Показатели за полза/ефект:			
1. Население, обхванато от изпълнени мерки за подобряване състоянието на водите и за защита от наводнения: <ul style="list-style-type: none"> • подобро водоснабдяване; • подобро пречистване на отпадъчни води; • защита от наводнения 	бр. жители	202 070 121 000 255 660	271 608 169 750 60 425
2. Допълнителен капацитет за оползотворяване/ рециклиране на отпадъци	тона	55 000	0
3. Управление и защита на природни местообитания и видове чрез: <ul style="list-style-type: none"> • приети планове за управление на защитени територии и защитени зони и планове за действие за растителни и животински видове; • осигуряване на екологосъобразно и контролирано ползване на природни ресурси в националните паркове (паша, дървесина, сенокос, лечебни растения, гъби и доворастящи плодове) 	брой	12 900	0 485
4. Население с подобро качество на атмосферния въздух (за замърсител ФПЧ ₁₀)	бр. жители	788 713	2 610 721* /по данни за 2023 г./
5. Спестени емисии на парникови газове от подкрепени проекти, подпомагащи смекчаването на неблагоприятните климатични промени	tCO ₂ eq	670 000	Информацията се представя на годишна база.

* Оценка за показателя е направена по предварителни данни от мониторинга на качеството на атмосферния въздух към 31.12.2023 г., които е възможно да претърпят промяна след тяхната проверка. Оценка за показателя за 2024 г. може да бъде направена след 31.12.2024 г. след като бъдат отчетени резултатите от мониторинга на качеството на атмосферния въздух на годишна база.

Преглед на изпълнението на политиката в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост

Стратегическата цел на политиката е мониторинг на околната среда, анализ и оценка на състоянието на компонентите и факторите на околната среда за изготвяне и предоставяне на информация, която да служи за основа за вземане на решения относно ефективността и целесъобразността на провежданите политики в областта на околната среда.

Мониторингът по компоненти и фактори на околната среда се извършва в планирания

обхват и в съответствие със заложените целеви стойности в програмния и ориентиран към резултатите бюджет на МОСВ за 2024 г.

Обработена и изготвена е необходимата информация от извършения мониторинг на околната среда съгласно изискванията на националното законодателство и ангажиментите, произтичащи от членството на България в ЕС/ Европейската агенция по околна среда (ЕАОС).

Съгласно подадените от ЕАОС срокове са извършени докладвания на предварителна и окончателна инвентаризация на емисии на парникови газове за 2022 г. по Рамковата Конвенция на ООН по изменение на климата и по Регламент (ЕС) № 525/2013, национална инвентаризация на емисии на вредни вещества за 2022 г. по Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния и до ЕК по Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, докладване до ЕК по Европейския регистър за изпускане и пренос на замърсители на данните за емисиите за 2022 г., както и коригираните доклади за предишни години съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 166/2006.

На всеки час се докладват данни от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в България към Европейската система за обмен на радиологични данни (EURDEP), както и е осигурен постоянен достъп до информацията от аналогични системи на страните от ЕС.

На всеки час се докладват данни за качеството на атмосферния въздух от Националната автоматизирана система за контрол качеството на въздуха до ЕАОС.

На интернет страницата на ИАОС се предоставят данни по показатели за качеството на атмосферния въздух в реално време (<http://eea.government.bg/kav/>).

Докладвани са данни и цифрови граници за защитените територии в страната до ЕАОС по приоритетен поток – Национални защитени територии и биоразнообразие.

Ежедневно се изготвят и публикуват на интернет страницата на ИАОС бюлетини за състоянието на атмосферния въздух и радиационната обстановка в страната, които са реализирани като уеб-приложение, с което автоматично се предоставя информация от базата данни. Изготвен е и годишен бюлетин за качеството на атмосферния въздух за 2023 г. Изготвени са тримесечни бюлетини за състоянието на околната среда, до които е осигурен публичен достъп на интернет страницата на ИАОС. Изготвен е Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България през 2022 г., като предстои публикуването му на страницата на ИАОС след одобрение от Министерския съвет.

➤ Отчет на показателите за полза/ефект

Област на политика: Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост	Мерна единица	Целева стойност за 2024 г.	Отчет към 30.06.2024 г.
<i>Показатели за полза/ефект:</i>			
1. Изпълнени програми за мониторинг на компонентите и факторите на околната среда	брой	12	12
2. Поддържани информационни системи/ системи с публичен достъп на НСМОС	брой	20/12	20/12
3. Поддържани регистри с публичен достъп	брой	20	19
4. Изготвени доклади за състоянието на околната среда	брой	10	10
5. Докладвания до международни институции	брой	25	16

Забележка: През първото полугодие на 2024 г. за първи път са докладвани 4 нови потока с показатели за отпадъци за отчетната 2022 г., които не са включени в прогнозата.

➤ **Обобщен отчет на разходите с разпределение по ведомствени и администрирани разходи**

Приложение № 7 – Обобщен отчет на разходите по бюджетните програми с разпределение по ведомствени и администрирани разходи

№	МОСВ (в лева)	Закон	Уточнен план	Отчет
I.	Общо ведомствени разходи:	114 468 700	124 266 943	51 689 772
1.	Персонал	75 829 700	84 456 544	37 833 006
2.	Издръжка	38 639 000	38 862 967	13 335 593
3.	Капиталови разходи	0	947 432	521 173
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	114 468 700	124 266 943	51 689 772
1.	Персонал	75 829 700	84 456 544	37 833 006
2.	Издръжка	38 639 000	38 862 967	13 335 593
3.	Капиталови разходи	0	947 432	521 173
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0	0	0
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	3 517 700	3 542 900	2 375 167
	в т.ч.Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства - Средства за изплащане на обезщетения за щети, нанесени от кафява мечка и корморан, съгласно чл.79, ал. 2 от Закона за лова и опазване на дивеча	300 000	300 000	90 346
	в т.ч стипендии	16 200	41 400	12 400
	в т. ч. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	3 201 500	3 201 500	2 272 421
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	85 869 900	307 098 025	330 036 289
	ОП "Околна среда" 2014-2020	0	171 446 720	214 490 651
	П "Околна среда" 2021-2027	0	66 336 405	86 827 540
	Национален доверителен екофонд	0	0	780 300
	Програми за отстраняване на минали екологични щети	15 880 000	0	0
	Трансфер към БАН и МОН за дейности по Закона за водите	675 000	0	0
	ОП "Околна среда" 2014-2020 - бенефициенти МОСВ и ВРБ	0	0	226 243
	ПУДООС	69 314 900	69 314 900	26 586 998
	Програма "LIFE"	0	0	31 657
	Опазване на околната среда и климатичните промени на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.	0	0	991 579
	Трансгранично сътрудничество - проекти	0	0	101 321
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	89 387 600	310 640 925	332 411 456
	Общо разходи по бюджета (I.+II.):	117 986 400	127 809 843	54 064 939
	Общо разходи (I.+II.+III.):	203 856 300	434 907 868	384 101 228
	Численост на щатния персонал в т.ч. щатни бройки на делегирани бюджети	2 682	2 682	2 344
	Численост на щатния персонал на делегирани бюджети	724	714	665
	Численост на извънщатния персонал	0	135	135

➤ Отчет на консолидираните разходи по бюджетните програми

Класификационен код	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ на Министерство на околната среда и водите (в лева)	Общо консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Административни разходи		
		Общо	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1900.01.00	Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда	333 295 538	18 933 557	314 361 981	18 843 211	18 843 211	0	314 452 327	90 346	314 361 981
1900.01.01	Програма 1 "Оценка, управление и опазване на водите на Република България"	124 181 636	4 918 864	119 262 772	4 918 864	4 918 864	0	119 262 772	0	119 262 772
1900.01.02	Програма 2 "Интегрирана система за управление на отпадъците и опазване на почвите"	58 138 888	2 028 721	56 110 167	2 028 721	2 028 721	0	56 110 167	0	56 110 167
1900.01.03	Програма 3 "Намаляване на вредните емисии в атмосферата и подобряване качеството на атмосферния въздух"	56 519 290	1 574 697	54 944 593	1 574 697	1 574 697	0	54 944 593	0	54 944 593
1900.01.04	Програма 4 "Съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси"	28 899 456	5 908 151	22 991 305	5 817 805	5 817 805	0	23 081 651	90 346	22 991 305
1900.01.05	Програма 5 "Информаране, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и прилагане на механизмите за контрол"	3 928 751	1 005 253	2 923 498	1 005 253	1 005 253	0	2 923 498	0	2 923 498
1900.01.06	Програма 6 "Оценка и управление на въздействието върху околната среда"	2 699 300	2 699 300	0	2 699 300	2 699 300	0	0	0	0
1900.01.07	Програма 7 "Управление на дейностите по изменение на климата"	58 928 217	798 571	58 129 646	798 571	798 571	0	58 129 646	0	58 129 646

1900.02.00	Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост	7 304 286	7 292 305	11 981	7 292 305	7 292 305	0	11 981	0	11 981
1900.02.01	Програма 8 "Национална система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост"	7 304 286	7 292 305	11 981	7 292 305	7 292 305	0	11 981	0	11 981
1900.03.00	Други бюджетни програми	12 594 482	12 511 486	82 996	10 226 665	10 226 665	0	2 367 817	2 284 821	82 996
1900.03.01	Програма 9 "Дейности по метеорология, хидрология и агрометеорология"	12 594 482	12 511 486	82 996	10 226 665	10 226 665	0	2 367 817	2 284 821	82 996
1900.04.00	Бюджетна програма „Администрация“	30 906 922	15 327 591	15 579 331	15 327 591	15 327 591	0	15 579 331	0	15 579 331
	Общо разходи	384 101 228	54 064 939	330 036 289	51 689 772	51 689 772	0	332 411 456	2 375 167	330 036 289